

10.10.2023

Група №24

Урок №11

Тема уроку:. Відмінювання числівників. Складні випадки відмінювання числівника

Мета уроку: навчити розпізнавати числівники в реченні, визначати їхні граматичні ознаки, відмінювати прості, складні та складені числівники; виробляти вміння правильно вживати їх у мовленні, в різних відмінкових формах; сприяти розвитку мислення, пам'яті, творчої уяви; виховувати орфографічну пильність, шанобливе ставлення до мовної та літературної спадщини українського народу.

Тип уроку: закріплення і поглиблення знань, умінь і навичок.

Обладнання: дидактичний матеріал.

Матеріали до уроку:

1. У складних числівниках (пишуться одним словом) у кінці першої частини м'який знак НЕ пишеться.

Приклад: п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, п'ятсот, шістсот, дев'ятсот;
а також: п'ятнадцять, шістнадцять.

2. Порядкові числівники на –сотий, –тисячний, –мільйонний, –мільярдний пишуться одним словом, і перша частина в них стоїть у родовому відмінку (крім сто і дев'яносто).

До прикладу: двохсотий, двохтисячний, трьохтисячний, двадцятип'ятитисячний, трьохсотп'ятдесятимільйонний, (але: стотисячний).

3. У порядкових числівниках, утворених від назв десятків, перша частина не змінюється.

До прикладу: п'ятдесятий, шістдесятий, сімдесятий, вісімдесятий.

4. На початку складних слів (прикметників, іменників) числівники один, два, три, чотири мають відповідно форми одно-, дво-, три-, чотири-.

Приклад: однозвучний, двоповерховий (не «двохповерховий»), триярусний (не трьохярусний»), чотиривісний, чотирикутник (не «чотирьохкутник»).

Натомість форми двох-, трьох-, чотирьох– вживаються лише перед частинами, що починаються з голосного.

До прикладу: двохелементний, трьохактний, чотирьохатомний.

5.Числівники п'ять і більше (крім сто і дев'яносто) на початку складних слів мають форму родового відмінка – п'яти-

Приклад: п'ятиденний, п'ятдесятирічний, п'ятисоткілограмовий (**але:** стодоларовий).

Це стосується і числівників два, три, чотири, якщо вони є частиною складеного числівника.

Приклад: двадцять два роки – двадцятидвохрічний (**але:** дворічний), тридцять три дні – тридцятитрьохденний (**але:** триденний).

6. Якщо перша частина відчислівникового слова записується цифрами, то кінцева частина приєднується безпосередньо до цифр за допомогою дефісу.

До прикладу: 49-мільйонний, 12-поверховий, 86-відсотковий, 250-квартирний, 125- річчя (читається: сорокадев'ятимільйонний, дванадцятиповерховий, вісімдесятишестивідсотковий, двохсотп'ятдесятиквартирний, стодвадцятип'ятиріччя).

7. Літери дописуються до цифр лише на позначення порядкових числівників.

І тут ми застосуємо такі правила скорочення:

– Нарощення має містити одну літеру, якщо порядковий числівник закінчується на два голосних:

до прикладу: з першою премією – з 1-ю премією, до другої перешкоди – до 2-ї перешкоди, з восьмої ранку – з 8-ї ранку.

на приголосний, зокрема і на -й:

до прикладу: у сімдесятих роках – у 70-х рр., на початку дев'яностих років – на початку 90-х років, тисяча дев'ятсот дев'яностий рік – 1990-й рік, третій поверх – 3-й поверх, сьомий за рахунком – 7-й за рахунком.

– Нарощення має містити дві літери, якщо закінчення порядкового числівника має приголосний та голосний:

до прикладу: у тисяча дев'ятсот дев'яностому році – у 1990-му році.

АЛЕ!!! Від основи слова літери НЕ відриваються:

до прикладу: перша — 1-а, друга — 2-а, третя — 3-я, третю — 3-ю, сьому — 7-у, десятку — 10-у.

8. До римських цифр літери не додаються.

До прикладу: I квартал, у II кварталі, починаючи з III кварталу.

Тести Числівник як частина мови

1. Усі слова є числівниками в рядку

А п'ятнадцять, двадцяттеро, триста, нуль

Б трійка, двісті, удруге, другий

В три, двадцятка, по-другому, обидва

Г тричі, по-третє, шестеро, дві цілі і чотири десяті

Д тринадцять, десяток, сто тридцять сьомий, п'ятдесятиріччя

2. Усі слова є числівниками в рядку

А сто, сорок сьомий, трійня, втретє

Б сотня, четвертина, три, трьохсотий

В стотомний, четвірка, тримісячник, третій

Г тридцяттеро, сороковий, семеро, кількадесятий

Д сімдесят п'ятий, вісімсот, сотка, сотий

3. Усі слова є числівниками в рядку

А один, одинадцять, шість, двійка

Б єдиний, дві другі, вісім, п'ятірка

В одиниця, чотири, сотенний, дванадцять

Г одні, десяток, десятка, три

Д одним, п'ять, кільканадцять, п'ятеро

4. Числівники вжито в реченні

А Сотник знав, що Микола Джеря ще раз підніме на нього серпа й боявся цього.

Б Козацька сотня розтанула в пітьмі.

В „Артек” був багатоголосим, цього року він розмовляв ста мовами світу.

Г З-поміж альпіністів лише одиниці змогли подолати цей маршрут.

Д Мільйонам треба світла, волі, які дають наснагу й віру в майбуття.

5. Усі числівники кількісні в ряду

А тринадцять, сто другий, десять сотих, чотирнадцятеро

Б п'ятий, одна третя, півтора, утрете

В двадцять вісім, півтора, четвірка, чотири

Г п'ятсот, дві цілі десять сотих, чотири восьмі, півтори

Д сто двадцять дев'ятий, п'ятнадцятеро, одна двадцята, сім сотих

6. В якому рядку всі числівники кількісні

А багато, нуль, сім, троє

Б тридцята, одна десята, восьмеро, четвірка

В п'ятеро, кільканадцять, третя, сорока трьох

Г дев'ятого, п'ятнадцять, двохповерховий, шестеро

Д дванадцять, другого, шістсот, п'ять восьмих

7. Усі числівники кількісні в ряду

А п'ять цілих і сім десятих, одна тисячна, багато, троє

Б одинак, тричі, четверо, восьмий

В восьмеро, десятеро, стоповерховий, двадцять третій

Г шістнадцятеро, п'ятеро, дев'ятеро, уперше

Д вісімнадцятеро, сорок сім, двохсотий, тридцятеро

8. Усі слова – порядкові числівники в рядку

А двохсотий, четвертий, п'ятнадцятий, перший

Б двісті сорок другий, сороковий, сотенний, дворічний

В тридцятий, первинний, другий, триповерховий

Г п'ятитисячний, п'ятиярусний, тридцять восьмий, мільйонний

Д восьмитонний, половинний, сорок сьомий, третій **Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту**

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.